

วารสารสโม่สร

ธงชัย สุขเสวต*

รัชณี จันทร์เกษ†

ผกากรอง ขวัญข้าว‡

คอลัมน์วารสารสโม่สรการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำเสนอเอกสาร
สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมไปจัดพิมพ์เป็นเล่มสารสนเทศของหน่วยงาน ซึ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ใน
การค้นเอกสารอ้างอิง และการวิจัยไม่ซ้ำซ้อน.

สารสกัดจากดอกราชพฤกษ์สามารถชะลอการ
แก่ของเซลล์เพาะเลี้ยงไฟโบรบลาสต์จาก
ผิวหนังของมนุษย์*

พรงาม ลีมตระกูล, ศุภชัย ยอดคีรี, พิไลพร ทิพย์ประพันธ์,
วนิษา บันฟ้า, จตุพล ศรีสมบุรณ์

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

BMC Complement Alternative Medicine.
2016;16:497.

ต้นราชพฤกษ์ หรือ ต้นคูน (*Cassia fistula*
Linn.) ซึ่งเป็นพืชในวงศ์ Fabaceae ได้มีการนำมา
ใช้ทางการแพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การ
แพทย์แผนจีน และการแพทย์อายุรเวท โดยใช้ใน

* คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

† กลุ่มงานวิชาการและคลังความรู้ กองวิชาการและแผนงาน
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

‡ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร จังหวัดปราจีนบุรี

การรักษาโรคผิวหนัง อากาโรคัน โรคเบาหวาน ต้าน
การอักเสบ เป็นยาระบาย เป็นต้น และเป็นส่วน
ประกอบของตำรับยาไทย สำหรับสารสกัดจากส่วน
ดอกมีการศึกษาพบว่า มีฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน (antioxi-
dant) ต้านมะเร็ง (anticancer) ต้านแบคทีเรีย (an-
tibacterial) ต้านเชื้อรา (antifungal) และลด
น้ำตาลในเลือด เป็นต้น โดยเฉพาะผลต่อผิวหนัง
ทำให้ผู้วิจัยกลุ่มนี้สนใจที่จะศึกษาฤทธิ์ของสารสกัด
จากดอกราชพฤกษ์ที่มีต่อการเสื่อมของผิวหนังตาม
วัยในเซลล์เพาะเลี้ยงไฟโบรบลาสต์จากผิวหนังของ
มนุษย์ (Primary human skin fibroblasts) และ
ผลต่อเอ็นไซม์ที่เกี่ยวข้องกับการเสื่อมตามวัยของ
ผิวหนัง ผลการศึกษาครั้งนั้นพบว่า สารสกัดจากดอก
ราชพฤกษ์ไม่มีผลต่อการเจริญของเซลล์ไฟโบรบลาสต์
แต่พบว่ามีเพิ่มขึ้นของการสร้างสารคอลลาเจน
(collagen) และกรดไฮยาลูโรนิก (Hyaluronic acid)
เพิ่มมากขึ้น และสามารถยับยั้งการทำงานของเอ็น-
ไซม์คอลลาจีเนส (collagenase) และ MMP-2 ซึ่ง
เป็นเอ็นไซม์ที่เกี่ยวข้องกับการเสื่อมตามวัยของผิวหนัง

นอกจากนี้ สารสกัดจากดอกราชพฤกษ์ยังยับยั้งเอนไซม์ไทโรซิเนส (Tyrosinase) ซึ่งเป็นเอนไซม์ที่ทำให้เกิดผิวสีเข้มได้ ผลการศึกษานี้สามารถใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาสารสกัดจากดอกราชพฤกษ์มาใช้เป็นสารสำคัญในเครื่องสำอางที่จะช่วยชะลอความแก่ของผิวหนังและลดสีผิวลง อย่างไรก็ตามยังต้องการการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบผลที่แน่ชัดในมนุษย์ต่อไป

*Limtrakul P, Yodkeeree S, Thippraphan P, Punfa W, Srisomboon J. Anti-aging and tyrosinase inhibition effects of *Cassia fistula* flower butanolic extract. *BMC Complement Alternative Medicine*. 2016;16:497.

ศักยภาพของต้นราชพฤกษ์ในการนำมาใช้ทาง ด้านสุขภาพ*

Arshad H. Rahmani

Department of Medical Laboratories, College of Applied Medical Sciences, Qassim University, Buraydah, Saudi Arabia

Pharmacognosy Research. 2015;7(3):217-24.

ต้นราชพฤกษ์ หรือ ต้นคูน (*Cassia fistula* Linn.) ซึ่งเป็นพืชในวงศ์ Fabaceae ได้ถูกนำมาใช้ในทางการแพทย์อายุรเวท การแพทย์ยูนาณี (Unani) การแพทย์แผนจีน และการแพทย์แผนไทยในการรักษาและป้องกันโรคมาระยะเวลานาน และได้มีการศึกษาทางเคมีและฤทธิ์ของต้นราชพฤกษ์มาเป็นลำดับ ซึ่งพบว่ามีการสำคัญอยู่หลายชนิด และมีฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาหลายอย่าง ได้แก่ ต้านเชื้อจุลินทรีย์ (anti-microbial) ปกป้องตับ (hepatoprotective) ต้านออกซิเดชัน (antioxidant) รักษาแผล (wound

healing) ด้านการอักเสบ (anti-inflammatory) เป็นต้น ผู้เขียนบทความนี้จึงสนใจทำการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับต้นราชพฤกษ์ ทั้งข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ สารเคมีสำคัญ ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา ได้แก่ ฤทธิ์ต้านออกซิเดชัน (antioxidant) ลดไข้ (anti-pyretic) ด้านการอักเสบ (anti-inflammatory) ต้านมะเร็ง (anti-tumor) ต้านแบคทีเรีย (anti-bacterial) ต้านเบาหวาน (anti-diabetic) ปกป้องตับ (hepatoprotective) รักษาแผลที่ผิวหนัง (wound healing) ผลต่อภูมิคุ้มกัน (immunomodulatory) เป็นต้น และยังรวบรวมข้อมูลพิษวิทยาของต้นราชพฤกษ์ไว้ด้วย ซึ่งจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาต่อยอด และการพัฒนาเพื่อนำต้นราชพฤกษ์มาใช้ทางการแพทย์ต่อไป

*Rahmani AH. *Cassia fistula* Linn: Potential candidate in the health management. *Pharmacognosy Research*. 2015;7(3):217-24.

สารสกัดเอทานอลจากผลราชพฤกษ์ช่วยลดไขมัน ในเลือดและต้านออกซิเดชันในหนูเม้าส์*

Rizwana Abid, Riaz Mahmood, Hulikal Shivashankara Santosh Kumar

Department of PG Studies and Research in Biotechnology and Bioinformatics, Jnanasahyadri, Kuvempu University, Shivamogga, Karnataka, India

Pharmaceutical Biology. 2016;54(12):2822-9.

ต้นราชพฤกษ์ หรือ ต้นคูน (*Cassia fistula* Linn.) พืชในวงศ์ Fabaceae เป็นพืชที่พบได้ทั่วไปในเอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และแอฟริกา เป็นต้น ซึ่งมีการนำมาใช้อย่างกว้างขวางทางการแพทย์

แพทย์พื้นบ้าน การแพทย์แผนไทย การแพทย์อายุรเวท การแพทย์แผนจีน ฯลฯ ในการรักษาโรคผิวหนัง อาการคัน สิวผื่นแพ้ รักษากลากเกลื้อน แก้ไข้ ต้านการอักเสบ เป็นยาระบาย เป็นต้น และเป็นส่วนประกอบของตำรับยาไทย การศึกษาฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาพบฤทธิ์ ได้แก่ ต้านเชื้อแบคทีเรีย (anti-bacterial) ต้านเชื้อรา (antifungal) ปกป้องตับ (hepatoprotective) ต้านออกซิเดชัน (antioxidant) รักษาแผล (wound healing) ลดไข้ (anti-pyretic) ต้านการอักเสบ (anti-inflammatory) ต้านมะเร็ง (anti-tumor) ต้านเบาหวาน (anti-diabetic) เป็นต้น ที่นักวิจัยนี้มีความสนใจที่จะทำการศึกษาฤทธิ์ของสารสกัดเอทานอลของผลราชพฤกษ์ในการลดไขมันในเลือดและต้านออกซิเดชันในหนูเมาส์ พบว่าสารสกัดเอทานอลของผลราชพฤกษ์สามารถลดระดับไขมันในเลือดและต้านออกซิเดชันในหนูที่ได้รับ

อาหารไขมันสูง ช่วยต้านออกซิเดชันที่ตับและหัวใจของหนูที่มีไขมันในเลือดสูง และลดการสะสมของไขมันในเนื้อเยื่อไขมันของร่างกายได้ ผลการศึกษานี้ช่วยให้เห็นข้อดีของสารสกัดจากผลราชพฤกษ์ในการลดไขมันในเลือด การสะสมของไขมันในเนื้อเยื่อไขมันของร่างกาย และการต้านออกซิเดชันได้ในสัตว์ทดลอง อย่างไรก็ตามยังคงต้องศึกษาเพิ่มเติมถึงกลไกการออกฤทธิ์และข้อมูลอื่นที่จำเป็นในการพัฒนาสารสกัดจากต้นราชพฤกษ์เพื่อนำมาใช้มนุษย์ต่อไป

*Abid R, Mahmood R, Santosh Kumar HS. Hypolipidemic and antioxidant effects of ethanol extract of *Cassia fistula* fruit in hyperlipidemic mice. *Pharmaceutical Biology*. 2016;54(12):2822-9.